

ERITYISTEHTÄVÄHAKEMUS C-OSA

Kauniaisten lukio

Lukiolaisen bisneskoulu - liiketalous ja yrittäjyys

1) Kuvatkaa ja perustelkaa hakemanne erityiseen koulutustehtävään sisältyvää valtakunnallista koulutus ja sivistystarvetta. Miten se edistäisi osaamista ja turvaisi kansallista osaamisvarantoa?

Lukion opetussuunnitelmassa on yrittäjyyteen ja työelämään liittyvät aihekokonaisuudet, jotka monessa lukiossa jäävät toteutukseltaan varsin ohueksi, koska lukio-opiskelu on teoriavoittoista.

Lukion tulee taata opiskelijoille valmiudet, joiden turvin hän selviytyy tulevaisuuden muuttuvassa maailmassa. Tulevaisuuden kasvu on kiinni menestyvistä yrityksistä ja rohkeista yrittäjistä. Lukiolla on suuri merkitys yrittäjyystietoisuuden levittämisessä. Tulevaisuuden työelämä tarvitsee tekijöitä, jotka ovat ennakkoluulottomia, rohkeita ja persoonallisia moniosaajia. Työ muuttuu yrittäjämäiseksi, vaikka kaikista ei tulekaan yrittäjiä. Toisen palveluksessa olevalta työntekijältä ja itsenäiseltä yrittäjältä edellytetään nykyään hyvin samanlaisia taitoja, kuten yhteistyökykyä, aktiivista tietojen hankintaa sekä kykyä arvioida asioita eri näkökulmista.

Osaamistarpeet muuttuvat, ja tulevaisuudessa niin opinnoissa kuin työelämässä tarvitaan yhä enemmän kriittistä ajattelua, luovuutta, aloitteellisuutta sekä ongelmanratkaisu-, riskinarviointi-, päätöksenteko- sekä tunteiden rakentavaa hallintakykyä. Lukiolaisen bisneskoulussa käytetyt projektimaiset työtavat opettavat itsesäätelytaitoja eli kykyä ja taitoa saada asiat päätökseen. Yrityskursseilla opiskellaan omien ideoiden pitschausta ja vuorovaikutustaitoja. Oman osaamisen myynti, markkinointi ja tuotteistaminen korostuvatkin tulevaisuuden työelämässä.

Kauniaisten lukiossa syksyllä 2016 aloittaneen Lukiolaisen bisneskoulun tavoitteena on auttaa opiskelijoita löytämään omat vahvuutensa ja intohimonsa, edistää opiskelijoiden talouden, yrittäjyyden ja markkinoinnin osaamista sekä syventää työelämätaitoja. ks. http://www.kauniaistenlukio.fi/lukiolaisen_bisneskoulu_graniworks .

2) Missä määrin hakemanne koulutus mahdollistaa opiskelijoille yksilöllisiä opintopolkuja?

Lukiolaisen bisneskoulu, liiketalouden ja yrittäjyyden erityistehtävä antaa opiskelijalle tilaa lukujärjestykseen osallistua haluamilleen bisneskursseille. Yritystoiminnasta kiinnostuneet opiskelijat voivat osallistua GraniWorks -yrityksen toiminnan pyörittämiseen tai perustaa oman start up -yrityksen GraniWorksin suojiin. Myös muut lukion opiskelijat oppivat hyödyllisiä työelämätaitoja, kun osallistuvat GraniWorksin välittämiin työtilaisuuksiin.

Lukiolaisen bisneskoulun opinnot mahdollistavat laajemman käsityksen ja osaamisen

kaupan ja talouden osa-alueista, jolloin on helpompi hakeutua näiden alojen korkeakouluopintoihin suoraan lukiosta. Lukiolaisen bisneskoulu on opinto-ohjelman painotus, joka koostuu talouden ja yrittäjyyden opintokokonaisuudesta sekä lukion omasta GraniWorks-yritystoiminnasta. Lukio-osuuskunta GraniWorks tarjoaa GraniWorksin opiskelijoille mahdollisuuksia harjoitella yritystoimintaa välittämällä palkallisia työtilaisuuksia muille lukiolaisille. Opiskelijat oppivat taloushallinnon, markkinoinnin ja myynnin perusteita, edustavat ja markkinoivat lukiota. Oikeassa yrityksessä oppiminen ja käytännön läheinen toiminta luovat myönteistä asennetta opiskelua kohtaan. Osuuskunnan toiminnassa mukana olevat nuoret saavat työtodistuksen, palkkaa työsuorituksista ja kurssisuorituksia yrittäjyydestä.

GraniWorksin startup-ohjelma tarjoaa opiskelijoille helpon ja riskittömän mahdollisuuden kokeilla omaa yritystoimintaa. Ohjelma kehittää tärkeitä työelämätaitoja sekä opettaa luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja. Yritysidean kehittämisessä tukevat Lukiolaisen bisneskoulun kurssit ja Graniworksin yhteistyöyritykset ja kokeneet yritysvalmentajat. ks. <http://graniworks.weebly.com/startup-ohjelma.html>

Lukiolaisen bisneskoulun kurssit tarjoavat opiskelijoille monipuolisen kattauksen talouden eri ilmiöihin. Opiskelija voi saada yritysideansa lentoon Design Factoryn kanssa toteuttavalla Tuotesuunnittelu-kurssilla ja kehittää sitä edelleen koodauksen, robotiikan ja markkinoinnin ja johtamisen kursseilla. Hänellä on mahdollisuus laaja-alaisesti perehtyä tulevaisuuden talouden trendeihin valitsemalla kansainvälisen liiketoiminnan ja maailmantalouden kurssit sekä taloustieteen jatkokurssin. Rahoituksen ja laskennan kurssilla opiskelija hahmottaa liiketalouden perusteet. Tarkoituksena on tuoda myös Cleantech ja ympäristöteknologia osaksi bisneskoulun opinto-ohjelmaa siten, että GraniWorksistä tehdään Suomen ensimmäinen uusiutuvaa energiaa tuottava energiayhtiö, jonka omistavat lukion opiskelijat. Energian tuottamisessa on tarkoituksena käyttää aluksi aurinkoenergiaa, myöhemmin maalämpöä ja tuulivoimaa.

Elämyksiä tarjoavat myös opintoretket. Syksyllä 2016 GraniWorks matkasi Lontooseen tutustumaan englantilaiseen bisnes- ja tapakulttuuriin. Matkaohjelma sisälsi toimitusjohtajien vetämiä eri toimialojen yritysesittelyjä sekä ajankohtaisia näkymiä Britannian talouteen ja politiikkaan. ks. http://www.kauniaistenlukio.fi/lukiolaisen_bisneskoulu_-_graniworks/lukiolaisen_bisneskoulun_blogi/graniworksin_kanssa_lontoossa.269.blog

Syksyllä 2018 kansainvälisen liiketoiminnan kurssi järjestää opintomatkan Intiaan.

3) Millaisille opiskelijoille hakemanne koulutus on suunniteltu ja tarkoitettu?

Koulutus on suunniteltu opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneet talouden ja kaupan alan opinnoista sekä yrittäjyydestä. Koulutus on suunnattu myös kaikille muille koulun opiskelijoille, koska erityistehtävä ohjaa kohti työelämäosaamista ja tuo yhteiskuntasuhteita jokaisen lukiolaisen ulottuville. Kaikki lukiolaiset hyötyvät GraniWorksin välittämistä työtilaisuuksista. ks. <http://graniworks.weebly.com>

4) Miten laaja-alaista hakemanne koulutus olisi? Koskeeko hakemanne erityinen koulutustehtävä esimerkiksi useita urheilulajeja/instrumentteja/ kieliä, ilmaisumuotoja taiteen sisällä tai useita eri oppiaineita vai kohdentuuko se yksittäiseen lajiin, kieleen, instrumenttiin, ilmaisumuotoon, tai oppiaineeseen?

Lukiolaisen bisneskoulussa opitaan keskeisiä talous- ja liike-elämän tietoja ja taitoja. Opintokokonaisuuteen kuuluu laaja valikoima yrittäjyyskursseja ja talouteen integroituvia kursseja, mm. tuotesuunnittelua, robotiikkaa, koodausta, markkinointia ja johtamista,

kansainvälistä taloutta, kuluttajakäyttäytymistä sekä kieli- ja viestintäopintoja. Opiskelijalla on mahdollisuus työskennellä lukio-osuuskunnassa tai perustaa oma yritys. Opiskelija voi valita koko Lukiolaisen bisneskoulu -kokonaisuuden tai soveltuvia osia omaan opinto-ohjelmaansa.

5) Miten opiskelijoiden tarve yhdistää lukiokoulutus vahvaan erikoistumiseen tai erityisharrastuneisuuteen ilmenee suunnitellussa opetuksessa?

Opiskelijat voivat erikoistua bisnesopintoihin haluamansa määrän verran. Jokainen lukion opiskelija voi valita joitakin kursseja ja erityisesti harrastuneet opiskelijat voivat opiskella kaikki ops:n tarjolla olevat kurssit. Lukio-osuuskunta GraniWorksin opiskelijahallituksessa opitaan taloushallinnon, markkinoinnin ja myynnin perusteita. Lukio-osuuskunta tukee tiimiyrittäjyyttä, jossa korostuvat yksilöiden toisiaan täydentävät tiedot ja taidot sekä mahdollisuus erikoistua ja jakaa vastuuta ja riskiä tiimiin sisällä. Opiskelijoilla on mahdollisuus toteuttaa omia tuoteideoita, perustaa omia yrityksiä ja toteuttaa intohimojaan valitsemallaan toimialalla.

6) Mitkä olisivat suunnittelemanne toiminnan keskeiset tuotokset/tulokset ja toiminnan vaikuttavuus (esimerkiksi hakijamäärien kehitys, opiskelijoiden sijoittuminen lukion jälkeen, opiskelijoiden menestyminen kansallisesti ja/tai kansainvälisesti)? Mikä on se lisäarvo, jonka koulutus tuottaa?

Lukiolaisen bisneskoulun opinto-ohjelma luo taloudesta kiinnostuneelle opiskelijalle elämyksellisen oppimispolun niin talouden jatko-opintoihin kuin liike-elämän moninaisiin työtehtäviinkin. Hänellä on mahdollisuus perehtyä talouselämän eri osa-alueisiin ja yritystoiminnan perusteisiin sekä kansainvälisiin liiketoimintaympäristöihin.

Opiskelija oppii hahmottamaan yritystoiminnan merkityksen niin kansantaloudelle kuin koko yhteiskunnallekin ja hän ymmärtää talouden olevan väline, jonka tarkoituksena on tuottaa hyvinvointia ympäristön kestävyden asettamissa rajoissa. Osallistamalla lukion osuuskunnan toimintaan ja toimimalla omassa yrityksessään tai jossakin muussa yrityksessä opiskelija syventää tietojaan ja taitojaan talouselämästä.

Lukiolaisen bisneskoulun opinnot kehittävät työ- ja yrityselämän taitoja: oma-aloitteisuutta, luovuutta, vastuullisuutta ja suunnitelmallisuutta, kieli-, digi-, media- ja kommunikaatiotaitoja, ja opiskelija omaksuu uuden oppimiseen, luovuuteen ja rohkeuteen kannustavan yrittäjämäisen asenteen. Osaamistarpeet muuttuvat, ja tulevaisuudessa niin opinnoissa kuin työelämässä tarvitaan yhä enemmän kriittistä ajattelua, luovuutta, aloitteellisuutta sekä ongelmanratkaisu-, riskinarviointi-, päätöksenteko- ja ryhmätyötaitoja sekä tunteiden hallintaa.

Kauniaisten lukion bisneskoulussa alasta kiinnostunut opiskelija saa hyvät valmiudet kohti kaupan ja liiketalouden alan jatko-opintoja. Kaikki koulun opiskelijat hyötyvät lisääntyvästä panostuksesta työelämätaitoihin.

Erytistehtävän myötä Kauniaisten lukioon tulee entistä enemmän hakijoita ja koulu saa laajempaa mainetta arvostettuna toimijana. Tästä on hyötyä myös kansallisella tasolla kehitettäessä lukion yhteiskunta- ja työelämäsuhteita sekä toimintamalleja.

7) Mikä on lukion erityisen koulutustehtävän mukainen visio, toiminta-ajatus ja arvot?

Visiomme on, että Kauniaisten lukiosta valmistuu yritteliäitä, oma-aloitteisia nuoria, joilla on aktiivinen elämänasenne ja jotka hallitsevat tulevaisuuden elämässä ja työelämässä tarvittavat taidot. Lukiossamme panostetaan ja kannustetaan yrittäjämäiseen toimintatapaan. Kaikki eivät tähtää yrittäjiksi, mutta kaikki voivat toimia yrittäjämäisemmin. Koulutustehtävä perustuu Kauniaisten lukion opetussuunnitelmassa määriteltyihin arvoihin: rohkeus, luovuus ja ekososiaalinen sivistys.

8) Miten arvioitte omia edellytyksiänne kehittää toimintaa erityisessä koulutustehtävässä seuraavan viiden vuoden aikana (esimerkiksi tiivis kuvaus toiminnan kehittamisestä)?

Kauniaisten ja Espoon seudun yritysystävällinen ympäristö ja nykyinen opiskelijoiden aktiivinen hakeutuminen taloustieteen/kaupan ja talousalan jatko-opintoihin sekä lukio-osuuskunnan toiminta ovat luoneet hyvän pohjan erityiselle koulutustehtävälle. Kauniaisten kaupunki tukee Lukiolaisen bisneskoulun toimintaa.

Kauniaisten lukiossa on Lukiolaisen bisneskoulua kehittämässä hyvä tiimi, jossa on monen eri osa-alueen osaajia. Energisyyttä ja dynaamisuutta tuo mukanaan opiskelijalähtöinen toimintatapa. GraniWorksin hallitus on mukana opettajien apuna kehittämässä bisneskoulua ja pyörittämässä opiskelijoita hyödyttävää liiketoimintaa. Lukion oppilaskunnan hallitus on toinen tärkeä opiskelijoita edustava organisaatio, jolla on oma roolinsa koulun kehityksasioissa.

9) Arvio tulevasta opiskelija- ja hakijamääristä tulevina vuosina

Kauniaisten lukioon otetaan vuosittain 125-140 uutta opiskelijaa, joista arviolta kolmasosa on hakenut kouluun Lukiolaisen bisneskoulun vuoksi. Kauniaisten lukioon haki Bisneskoulun ensimmäisenä toimintavuonna 2016 70 opiskelijaa enemmän verrattuna edellisvuoteen. On syytä olettaa, että liiketalouden ja yrittäjyyden erityistehtävä tuo entistä enemmän hakijoita (v. 2016 hakijoita oli 739)

10) Miten strategioiden ja suunnitelmien toteutumista arvioidaan? Kuinka haettava erityisen koulutustehtävän mukainen opetuspainotus on kirjattu lukion strategioihin, opetussuunnitelmaan ja lukuvuosisuunnitelmaan?

Koulussa on vahva perinne toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä, vuosittainen lukuvuosiarviointi sekä teemoittain vaihtuvat arvioinnin kohteet. Arvioinnissa käytetään sekä itsearviointia että ulkopuolisten tekemiä arviointeja.

Koulun opetussuunnitelmassa on erillinen luku Lukiolaisen bisneskoulun toiminnasta ja opetuksen sisällöstä.

Opetussuunnitelmassa Kauniaisten lukion toimintaa ohjaavia ovat rohkeus, luovuus ja ekososiaalinen sivistys. Koulussa luodaan luottamuksellinen ja yhteisöllinen ilmapiiri, jossa kannustetaan yrittämiseen ja rohkeisiin ideoihin ja sallitaan erehtyminen. Opiskelija uskaltaa vaikuttaa ja tarttua haasteisiin. Hän rakentaa myönteisellä tavalla kouluyhteisöä ja sen yhteisiä tapahtumia sekä hoitaa hänelle annettuja vastuita. Koulu kannustaa uudellaisiin

työtapoihin. Kursseilla ylitetään ainerajoja ja hyödynnetään monenlaisia oppimisympäristöjä. Yhteistyössä kannustetaan ennakkoluulottomuuteen. Edelläkävijyys näkyy koulun pedagogisessa kehitystyössä sekä Lukiolaisen bisneskoulu-painotuksessa.

Kauniaisten lukio toimii aktiivisesti rakentaakseen opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua lähiseudun toisen asteen oppilaitoksiin, korkeakouluihin sekä työelämään. Tavoite toteutuu kehittämishankkeissa ja vierailuilla opetuksen yhteydessä. Työelämäyhteyksiä luodaan erityisesti Lukiolaisen bisneskoulun kurssien ja verkostoitumisen kautta. GraniWorks, koulussa toimiva opiskelijoiden pyörittämä yritys, välittää työtilaisuuksia koulun opiskelijoille ja työvoimaa asiakkaille.

Kauniaisten lukion työyhteisöä kehitetään oppivan yhteisön toimintaperiaatteita noudattaen. Työyhteisön toiminta perustuu jaettuun johtajuuteen, tiimitoimintaan ja osaamisen jakamiseen. Työyhteisö sekä siinä toimivat tiimit ja työryhmät asettavat toiminnalleen tavoitteita ja arvioivat tavoitteidensa toteutumista. Lisäksi opiskelijoilta ja huoltajilta kerätään palautetta säännöllisesti. Arviointi toteutetaan sekä kvalitatiivisesti haastatteleamalla valittua joukkoja opiskelijoita että kvantitatiivisesti kyselytiedon analyysillä. Laatukysely toteutetaan joka toinen lukuvuosi.

Organisaatiossa käytännön toteutumista seurataan tiiviisti myös yksilöllisten opintopolkujen ja opintojen toteutumisen tasolla. Arvioinnit kirjataan lukuvuosiarviointiin. Myös ulkopuolisilla arvioinneilla saadaan tietoa lukion toiminnasta. Kauniaisten lukio osallistuu myös pääkaupunkiseudun lukio-opiskelua koskeviin kyselyihin. Lukio kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

11) Miten haettava erityinen koulutustehtävä ilmenee lukion toimintakulttuurissa?

Opiskelijat ja opettajat ovat yhdessä suunnitelleet Kauniaisten lukion uuden ilmeen ja brändänneet lukio-osuuskunnan. Kauniaisten lukion ja lukio-osuuskunnan bränditonaliteettia kuvaavat seuraavat ilmaisut: Ainutlaatuinen, asiallinen, iloinen, ketterä, itsenäinen, avarakatseinen. Osana brändiuudistusta uusittiin myös lukion ja GraniWorks'in värimaailma, nettisivut ja logot.

Koko opettajayhteisö on mukana toteuttamassa ja suunnitelmassa aihekokonaisuuksia ja ilmiöpohjaisuutta uuden opetussuunnitelman hengessä. Opettajat hyödyntävät tiimityöskentelyä sekä oppiainerajat ylittävää yhteistyötä. Kauniaisten lukiossa on panostettu avoimen oppimiskulttuurin rakentamiseen, jota ei rajoita aika, paikka tai oppiaine. Pyrkimyksenä on yrittäjämäinen toimintakulttuuri, jossa panostetaan tekemällä oppimiseen ja opiskelijälähtöisyyteen.

Painotusta tukevat koko koulun yhteiset tapahtumat kuten messut, joilla lukiolaiset voivat esitellä taitojaan ja usein toistuvat vierailuluennot. Vierailuluennoissa on käytössä lyhyet, 30 minuutin mittaiset, esim. start up -yrittäjien pitämät GraniTalks -luennot sekä pidemmät, Studia Granielian -sarjan asiantuntijaluennot. Painotusta tukee laaja verkostoituminen asiantuntijoiden, yritysten ja korkeakoulujen, kanssa.

Opiskelijoilla on mahdollisuus päästä erilaisiin yritysmaailman tapahtumiin kuten vaikkapa Slushiin. Kauniaisten lukio on perustajajäsen pääkaupunkiseudun taloussivistystä ja yhteiskunnallisia aineita painottavien lukioden Bridge-verkostossa, jonka toiminta on

herättänyt laajasti kiinnostusta. Verkosto järjestää yhteisiä tapahtumia ja luentotilaisuuksia sekä jakaa tapahtumia verkoston koulujen kanssa.

Lukio-osuuskunta GraniWorksin saamien toimeksiantojen määrä on noussut yrityksen brändäyksen jälkeen. Lisäksi GraniWorks on juridinen perusta opiskelijoiden omien startup-yritysten perustamiselle turvallisessa kokeiluympäristössä.

12) Millainen tulisi olemaan erityisen koulutustehtävän mukainen opetustarjontanne?

Lukiolaisen bisneskoulun ensimmäisen vuoden opintojen tarkoituksena on perehdyttää ja innostaa opiskelijoita oman yritysideokehittelyyn ja toteuttamiseen. Ensimmäisen vuoden kurssit startti yrittäjyyteen (BK1), yrityksen perustaminen (BK2) ja tuotesuunnittelu (BK3) antavat kattavan kokonaisuuden yrittäjyydestä, liiketoiminnasta ja oman yrityksen perustamisesta. Osana kursseja opiskelijoille annetaan eväitä oman yritysideokehittämiseen ja ideoimiseen.

Toisen lukiovuoden aikana opiskelija voi pyörittää yritystä osana osuuskuntamuotoisen GraniWorksin toimintaa. GraniWorks startup-ohjelma kehittää tärkeitä työelämätaitoja, opettaa ongelmanratkaisutaitoja antaa mahdollisuuden kokeilla yrittämistä.

Kolmantena lukuvuotena opiskelijoille tarjotaan taloustiedon jatkokurssi sekä perustiedot rahoituksesta ja laskennasta, jolloin opiskelijan helpompi hakeutua näiden alojen korkeakouluopintoihin suoraan lukiosta.

Opiskelija voi myös jatkaa perustamansa yrityksen toimintaa ja saada tähän ohjausta.

Opetussuunnitelmassa seuraavat kurssit on määritelty Lukiolaisen bisneskoulun kursseiksi:

- YHS2 (BK1) Startti yrittäjyyteen
- YHS3 (BK2) Yrityksen perustaminen
- KUS5 (BK3) Tuotesuunnittelu
- ÄIS1 (BK4) Vaikuttava viestintä
- YHS4 (BK5) Oma yritys
- TO23 (BK6) Ideasta innovaatioksi - tuotteesta tarinaksi
- ENS2 (BK7) Business English
- RUS2 (BK8) Affärssvenska
- YHS5 (BK9) Kansainväliset liiketoimintaympäristöt
- GE3 (BK10) Yhteinen maailma - kulttuurimaantieteen kurssi
- TO11 (BK11) Maailmantalous
- YHS6 (BK12) Yhteiskunnan ja talouden ilmiöt
- ATS8 (BK13) Robotiikka ja koodaus
- YHS8 (BK14) Kansantaloustieteen perusteet
- YHS9 (BK15) Markkinointi ja johtaminen
- YHS7 (BK16) Laskentatoimi ja rahoitus

Lisäksi opetussuunnitelmassa on myös muita talouteen integroituneita kursseja:

- TO34 Lukiolaisen TET
- TO22 Kaupunki
- TO14 Sijoittaminen
- PSS4 Shoppailun psykologiaa - Kuluttajakäyttäytyminen
- TO311 Responsible business -yritysvastuukurssi

13) Miten haettava erityinen koulutustehtävä näkyy lukio-opetuksessa (esimerkiksi kurssisisällöissä ja pedagogisissa ratkaisuissa)?

Opetussuunnitelmassa on laaja valikoima talouteen integroituneita kursseja. Yrittäjätaitoihin liittyviä ominaisuuksia, kuten sisäistä yrittäjyyttä, oma-aloitteisuutta, luovuutta ja pitkäjänteisyyttä, tuodaan lisää kaikkeen Kauniaisten lukion opetukseen.

Yrittäjyys- ja työelämätaidot sekä osa bisneskoulun kurssit tulevat vahvasti esille ns. ilmiöviikolla, joka on kerran vuodessa järjestettävä viikko, jolloin ei ole normaalia opetusta. Opiskelijat valitsevat ilmiöpohjaisista teemaopintokursseista yhden, johon he osallistuvat koko viikon ajan.

Kauniaisten lukiossa on panostettu mm. muutama vuosi sitten opinto-ohjauksen kehityshankkeen yhteydessä opettajien yritys- ja työelämäntuntemukse kehittämiseen, mikä antaa eväitä opiskelijoiden jatko-opintojen ohjaukseen. Tällöin opettajien on helpompi esitellä erilaisia urapolkuja ja ohjata nuoria oikeanlaisiin jatko-opintoihin.

Erityistehtävä näkyy kaikille opiskelijoille GraniTalks- ja Studia Granialia -tapahtumissa, joissa tuodaan työelämän ja yhteiskunnan vaikuttajia esiintymään koululle. Verkostojen kautta saadaan myös monesti korkeatasoisia puhujia koulun juhlatilaisuuksiin. Jokainen opiskelija voi osallistua GraniWorksin välittämiin työtilaisuuksiin.

14) Kuvatkaa opiskelijoiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet opetuksen ja koulutuksen kehittämisessä.

Kauniaisten lukio ja osuuskunnan uusi brändi luotiin opiskelijälähtöisesti lukuvuonna 2015-16. Opetussuunnitelmassa todetaan, että opiskelijoiden edustajat osallistuvat opettajainkokouksiin ja opettajien tiimien toimintaan.

Opiskelijakunnalla on omahallitus, jota kehitetään oppivan yhteisön ja demokratian periaatteita ja kasvatustavoitteita noudattaen. Opiskelijoille annetaan vastuuta yhteisten asioiden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opiskelijat osallistuvat mm. koulun viihtyvyyteen liittyvien asioiden kehittelyyn.

Osuuskunta GraniWorks yhteisöllisenä yritysmuotona sopii hyvin tiimiyrittämiseen. Tiimiyrittäjyys tukee opiskelijoiden tahtoa ja taitoa toimia aktiivisina kansalaisina.

15) Miten olette ottanut opiskelijavalinnassa huomioon opiskelijoiden erityislahjakkuuden ja/tai erityisen harrastuneisuuden haettavan erityisen koulutustehtävän alalla?

Emme ole tähän mennessä halunneet rajata bisneslukio-opintoja vain rajatulle ryhmälle, vaan kaikilla on mahdollisuus opiskella haluamansa määrä kursseja. Katsomme näin palvelevamme laajempaa ryhmää opiskelijoita, koska jo yhden tai kahden kurssin opiskelu voi auttaa kehittämään jatko-opinto- tai työelämävalmiuksia.

Painotus on lähtenyt alueemme tarpeista ja taloustieteeseen suuntautuneet opiskelijat ovat laajasti hakeutuneet meille. Erikoistuminen liiketalouteen tapahtuu vasta hakeutumalla kursseille, koska liiketaloudellinen lahjakkuus ja kiinnostus eivät ole välttämättä tulleet esille ennen lukio-opiskelua. Suoritettuaan kahdeksan Lukiolaisen bisneskoulun kurssia

opiskelijalle myönnetään bisneskoulun diplomi, jossa eritellään opiskelijan suorittamat kurssit. Diplomiin voidaan liittää kurseja aktiivisesta toiminnasta lukio-osuuskunnassa tai opiskelijoiden omassa yrityksessä.

16) Millaisia yhteistyötahoja ja -verkostoja toimintanne sisältäyty ja miten ne palvelevat opetusta ja koko toimintaa?

Yrittäjämäisen toimintakulttuurin kulmakiviä ovat yritys yhteistyö ja yhteydet työelämään. Työelämäyhteistyö antaa opiskelijalle perusymmärryksen yhteiskunnan toiminnasta, yrittäjyydestä ja työelämän vaatimuksista. Yhteistyön kautta opiskelija kehittää omia työelämä- ja yrittäjyystaitojaan, monipuolistaa uravaihtoehtojaan sekä parantaa työllistymismahdollisuuksiaan tulevaisuudessa. Kauniaisten lukio on rakentanut yrittäjämäistä toimintakulttuuria luomalla suhteet ympäröivään yhteiskuntaan. Teemme laajaa yhteistyötä kaupungin, lähiseudun yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Olemme luoneet kumppaniohjelman, jossa yrittäjäcoachit vierailevat yrityskursseilla ja sparraavat nuoria yrityksen perustamiseen liittyvissä. Coachit tukevat myös toimintansa aloittaneiden yritysten toimintaa ja auttavat verkostoitumisessa. Tavoitteenamme on luoda coacheista kummiverkosto, jossa kummit tuovat tietoa työelämästä ja toimivat esikuvana nuorille työn tekijänä ja oman alansa ammattilaisina. ks.

<http://graniworks.weebly.com/startup-ohjelma.html>

GraniWorks on merkittävä paikallinen toimija, joka työskentelee yhteistyössä Kauniaisten kaupungin, Kauniaisten yrittäjien sekä lähiseudun yritysten, yhdistysten ja oppilaitosten kanssa. Kumppanuuksia rakennetaan kotimaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen, yritysten sekä muiden organisaatioiden kanssa.

Lukiolaisen bisneskoulun kurseilla toteutetaan monenlaista yritys yhteistyötä. Hyödyt ovat moninaiset. Lukiolaiset saavat kokemusta yrittämisestä ja työelämästä ja projektin ”oikeasta elämästä”. Yhteistyöprojektien kautta opiskelijat syventävät tietojaan kuluttakäyttäytymisestä, asiakassegmenteistä sekä mainonnan ja markkinoinnin keinovalikoimista. Yritys yhteistyön avulla luodaan innovatiivisia opiskelijalähtöisiä oppimisympäristöjä, jossa opiskelijat tietojen ja taitojen ohella omaksuvat yrittäjämäisiä toimintamalleja. Yritykset taas voivat antaa ongelmiaan opiskelijatiimien ratkaistavaksi. Yrittäjät saavat nuorten näkökulman toimintansa arviointiin, mikä voi johtaa uudenlaisiin toimintamalleihin. Lisäksi yrittäjät saavat nuorten kanssa työskentelystään positiivista huomiota.

Esimerkiksi Vattenfallin kanssa suunnittelimme projektin, jossa yhdistyivät somemarkkinointi, tuotteistaminen ja kyselytutkimus. Nuoret pohtivat tässä projektissa kysymyksistä, joita alan ammattilaiset päivittäin työkseen ratkovat. Lopuksi opiskelijatiimit esittelivät ideansa Vattenfallin arvovaltaiselle tuomaristolle.

Lukuvuonna 2016-17 sovittiin pitkäkestoisesta yhteistyöstä Kauniaisten lukion ja Aalto Design Factoryn kanssa. Design Factory tarjoaa Lukiolaisen bisneskoulun käyttöön tiloja sekä mm.mahdollisuuden osallistua Aallon PD6 Product Development -työpajaan osana lukion kurseja. Opiskelijat kuvaavat seuraavalla videolla tunnelmia Design Factoryn PD6 pajassa joulukuussa 2017: <http://bit.ly/2qMSJt7>

Lukion 1.vuoden opiskelija Oona Kurpan kokemuksia tiimiyrittäjyydestä ja lukiolaisen bisneskoulun opinnoista voit lukea paikallislehti Kaunis Granista (julkaistu 16.5.2017): <https://www.kaunisgrani.fi/2017/05/teoriat-todeksi-lukiolaiset-bisnesmaailmassa/>

Aalto yliopiston tarjoaa myös mahdollisuuden lukion 1.vuoden lukiolaisen bisneskoulun kurssien järjestämiseen yhteistyössä Aallon uuden poikkitieteellisen kandiohjelman Aaltonautin kurssien kanssa, niin että opiskelijat osallistuisivat esimerkiksi kurssien jollekin osuudelle. ks. <http://aaltonaut.fi/about/>

Yritysvierailut voivat liittyä johonkin tiettyyn kurssiin tai oppiaineeseen, jolloin yritykseen tutustuminen tapahtuu tietyistä näkökulmista. Yritysvierailujen avulla nuori muodostaa mielikuvan yrityksestä tulevaisuuden työpaikkana ja yritys voi luoda kiinnostusta toimintaansa kohtaan. Yritysyhteistyö tuo ammatteja ja uramahdollisuuksia näkyväksi alueen nuorille

Osuuskunta Granin virallisessa hallituksessa on yrittäjillä laaja edustus, ja sitä kautta olemme verkostoituneet paikallisiin yrityksiin ja yrittäjäjärjestöihin.

17) Kuvatkaa lukion fyysiset tilat ja muut opetuskäytössä olevat oppimisympäristöt. Miten ne tukevat erityisen koulutustehtävän toteuttamista?

Kauniaisten lukio toimii yhdessä Kasavuoren koulun kanssa Kasavuoren koulukeskuksessa, jossa on hyvät ja ajanmukaiset tilat toteuttaa erityistä koulutustehtävää. Koulukeskusta on kehitetty tiloilta viimeksi v. 2016, jolloin valmistui rakennukseen uusi lisäsiipi ja vanhempien osien talotekniikkaa uusiittiin. Tilat taipuvat moneen käyttöön, kuten pienryhmätiloiksi. Opiskelijoiden yrityksellä GraniWorksilla on käytössään oma huone, joka on varustettu tv-tekniikalla.

Koululla on pitkäaikainen kokemus tietoteknisten oppimisympäristöjen ja opiskelijoiden henkilökohtaisten tietokoneiden käytöstä, mikä auttaa erityistehtävän toteuttamista. Kaikissa koulun tiloissa on hyvin toimiva avoin langaton verkko.

Kauniaisten lukio on osa Bridge-verkostoa, jossa toimii samaan suuntaan pyrkiviä vahvoja lukioita. Tämä laajentaa opiskelijan mahdollisuuksia päästä mukaan muiden lukioiden tapahtumiin ja kehityshankkeisiin.

18) Miten muualta tulevien opiskelijoiden asuminen on suunniteltu järjestyvän? Miten ympäristössä tarjolla olevat majoitus- ja asumismahdollisuudet tukevat erityisen koulutustehtävän toteuttamista?

Lukiolla ei ole omia majoitustiloja tarjolla, mutta pääkaupunkiseudun alueella löytyy erilaisia majoitusvaihtoehtoja kaukaa tuleville opiskelijoille. (mm. HOAS)

19) Kuvatkaa tiiviisti henkilöstön kelpoisuustilanne, erityinen osaaminen ja riittävyys.

Lukiolaisen bisneskoulun toiminnasta vastaava koordinaattori on historian ja yhteiskuntaopin lehtori Olli Junkkari. Hänen työparinaan toimii Osuuskunta Granin eli Graniworksin ohjaaja Jesse Hietikko, myös historian ja yhteiskuntaopin lehtori. Heidän tukenaan toimii muiden aineiden opettajista muodostuva bisnestiimi. Tiimistä löytyy osaamista, esim. fysiikan lehtori Petteri Mönkkönen on toiminut noin seitsemän vuoden ajan oman työn ohessa Intian

bisneskulttuurin erityisasiantuntijana ja kouluttajana AAC Global Oy:ssä ja suorittaa nyt JEAT-johtajakoulutusta. Kuvataiteen opettaja Riikka Notkolalla on monipuolista ammattiosaamista sekä yhteyksiä Kalifornian piilaakson. Matematiikan lehtori Joni Lehtola on tietotekniikan guru, ohjelmoinnin ja robotiikan osaaja. Opinto-ohjaaja Eeva Appelqvistilla on OPH:n projektien johtamiskokemusta.

Kauniaisten lukiossa on yhtenäinen, toimintaansa arvioimaan ja kehittämään tottunut henkilöstö. Opettajakunta on erityistehtävän hakemisen takana. Henkilöstö on muodollisesti pätevää omien oppiaineidensa opetukseen mutta useilla opettajilla on myös erityistehtävän kannalta muita hyödyllisiä kytkentöjä.

Kauniaisten kaupungilla ja Kauniaisten lukiolla on runsaasti kokemusta erilaisista hankkeista ja pilotoinneista. Lukio on tällä hetkellä mukana lukioiden kehittämisverkostossa ja tuntijakokokeilussa. Kansainvälisyshankkeita on menossa tällä hetkellä Erasmus-projekti sekä Taiwanin ja Keniaan liittyvät yhteistyöhankkeet.

20) Miten täydennyskoulutuksessa on otettu huomioon haettavan erityisen koulutustehtävän edellyttämät opetushenkilöstön koulutustarpeet, koulutukseen tarvittavat resurssit?

Erityistehtävän koordinaattorille ja häntä avustavalle businessstiimille varataan vuosittain oma koulutusresurssi, jonka määrä arvioidaan kulloisenkin koulutustarpeen mukaan.

Koko henkilökuntaa koulutetaan työelämä- ja bisnesosaamisessa yhteisissä koulutustapahtumissa. Opettajakunta tekee opintomatkoja, joissa tutustumiskohteina on erityistehtävän toteutumisen kannalta hyödylliset oppilaitokset ja yritykset.

21) Miten arvioitte omat taloudelliset edellytyksenne toteuttaa hakemaanne erityistä koulutustehtävää? Arvioikaa myös mahdolliset riskit toiminnan kannalta.

Erityistehtävän toteutus onnistuu hyvin nykyisten suunnitelmien pohjalta, nykyisellä työvoimalla ja työnjaolla sekä Kauniaisten kaupungin tuella. Opiskelijoiden yritys GraniWorks tuottaa jonkin verran voittoa, jonka avulla GraniWorksin toimintaa erityistehtävän osana on mahdollista ylläpitää ja kehittää.

Erityistehtävän aiheuttamat riskit vaikuttavat pieniltä. Kiinnostuneita opiskelijoita tulee riittämään pääkaupunkiseudulla ja toiminnan painopistettä voidaan tarvittaessa muuttaa kurssivalikoimaa tarkistamalla.

22) Miten olette suunnitellut ja sitoutunut kohdentavanne resursseja hakemaanne opetuksen painotukseen?

Erityistehtävän koordinaattori ja GraniWorksin ohjaava opettaja saavat korvausta erityistehtäväresurssista 2+2 vvt. Opettajien bisnessiimi (4-5 opettajaa) antaa työpanoksensa erityistehtävän toteuttamiseen. GraniWorksin opiskelijahallituksen toimitusjohtaja saa pientä korvausta työstään. GraniWorks rahoittaa muilta osin oman toimintansa.

23) Arvioikaa lukiokoulutuksen kustannusten (ml. vuokrat, investoinnit ym.) kehitystä

suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin.

Erityistehtävä ei vaadi suuria lisäkustannuksia, lukiokoulutuksen kustannuskehitys ei vaikuta olennaisesti käytettävissä oleviin resursseihin.

24) Miten koulutuksen järjestäjänä olette varautunut taloudenpidossanne mahdollisiin äkillisiinmuutoksiin? (esimerkiksi muutokset opiskelijamäärissä tai muut tilapäiset vaihtelut kustannuksissa)

Kauniaisten kaupunki on vakavarainen koulutuksen järjestäjä, joten mahdollisiin muutoksiin taloudenpidossa pystytään vastaamaan. Opiskelijamäärän muutos alaspäin pääkaupunkiseudulla, jossa lukiokäisten opiskelijoiden ikäluokat ovat kasvamassa, on epätodennäköistä.

25) Mikäli olette hakeneet myös valtakunnallista kehittämistehtävää, kuvatkaa ja perustelkaa valtakunnallisia kehittämistarpeita, joihin toimintanne vastaisi. Millaiset edellytykset ja valmiudet teillä olisi toimia erityisen koulutustehtävän opetuspainotuksen mukaisena valtakunnallisena kehittäjänä?

Lukion opetussuunnitelmassa on yrittäjyyteen ja työelämään liittyvät aihekokonaisuudet, jotka monessa lukiossa jäävät toteutukseltaan varsin ohueksi, koska lukio-opiskelu on teoriavoittoista.

Kauniaisten lukion toimintamallien ja kokemusten avulla uskomme voivamme kehittää lukioiden työelämäyhteyksiä ja yrittäjyysopetusta.

Kauniaisten lukiossa on hyvin toimiva Lukiolaisen bisneskoulu, jonka suunnitellut tiimi ja johto on valmis osallistumaan myös valtakunnalliseen kehitystehtävään.

26) Millaiset toimintaverkostot liittyisivät valtakunnallisen tehtävän toteuttamiseen?

Kauniaisten lukio on mukana kahdessa valtakunnallisessa kokeilussa, opetussuunnitelman tuntijakokokeilussa sekä lukiokoulutuksen kehittämisverkostossa. Näiden verkostojen kautta saavutetaan merkittävästi näkyvyyttä ja sopivia yhteistyökumppaneita. Kehittämisverkostoon hakeutumisen tärkein syy oli halu kehittää liiketalouden ja yrittäjyyden opiskelua.

Yrittäjyyttä, liiketaloutta ja yhteiskunnallisia aiheita painottavat lukiot ovat muodostaneet vapaamuotoisen Bridge-verkoston, johon kuuluu seitsemän lukiota (Lauttasaari, Kulosaari, Töölö, Munkkiniemi, Lahti ja Sulkava). Verkoston lukiot järjestävät jo nyt ohjelmaa ja tapahtumia, joita jaetaan kumppanikoulujen kanssa.

Lukiolaisen bisneskoulun kehittämisen myötä on syntynyt merkittävä verkosto yhteistyökumppaneita yrityksistä ja muusta työelämästä sekä esim. Aalto-yliopistosta.

27) Millaiset valmiudet henkilöstöllänne on valtakunnalliseen kehittämistehtävään ja miten sitoutunut se on siihen?

Henkilöstöllä on monipuolista osaamista ja paljon kokemusta erilaisista kehittämishankkeista. Henkilökunta on erityistehtävän ja kehittämistehtävän takana. Taustalla on lisäksi Kauniaisten poliitikkojen ja kaupungin virkamiesten tuki.

28) Miten hakemanne valtakunnallinen kehittämistehtävä palvelisi opetusta ja millaista vaikuttavuutta toiminnalla olisi valtakunnallisesti? Tässä yhteydessä myös tiivis kuvaus, miten toteuttaisitte kehittämistehtävää.

Lukiokoulutuksen ongelmana on usein riittämättömät yhteiskunta- ja työelämäsuhteet. Työelämätaitojen ja yrittäjyystaitojen oppimista on vaikea järjestää normaalisti teoriapitoisessa lukio-opiskelussa. Opetussuunnitelman aihekokonaisuuksissa olevat työelämää ja yrittäjyyttä koskevat tavoitteet jäävät helposti vajaaksi lukioaikana.

Kehitystehtävän tavoitteena on tuottaa malleja, kuinka työelämätaitoja ja yrittäjyyttä voidaan lisätä lukiolaisten opiskeluun. Tavoitteena on kehittää yrittäjyysopintoihin opinto-ohjelma ja valtakunnallinen lukiodiplomi, joka vastaisi tasoltaan ja arvostukseltaan taito- ja taideaineiden lukiodiplomeja.

Kehitystehtävä vaatii tuekseen muutamia lukiota ja ulkopuolisia yhteistyökumppaneita, jotka hakevat yhdessä hyviä käytäntöjä ja rakentavat yrittäjyyden opintopolkua ja diplomia.

29) Miten tehtävän resursointi toteutuisi?

Jo olemassa oleva Lukiolaisen bisneskoulua pyörittävä henkilöstö, koordinaattori ja GraniWorksin ohjaaja sekä heitä autta bisnessiimi ovat käytettävissä myös kehittämistehtävän osalta. Työajan ja korvausten suhteen koulu on varautunut järjestelyihin. Myös rehtori on valmis käyttämään työaikaansa kehittämistehtävän toteuttamiseksi.

30) Millaisia opetusjärjestelyjä ja toimintamalleja olette toteuttaneet sekä millaista osaamista teillä on, mitkä tukevat valtakunnallista kehittämistehtävää?

Olemme perustaneet opiskelijoiden pyörittämän yrityksen, Osuuskunta Granin v. 2013, jonka markkinointinimi muuttui 2016 GraniWorksiksi. Osuuskunta välittää lyhytaikaisia työtilaisuuksia kaikille Kauniaisten lukion opiskelijoille ja samalla hallituksen toimintaan osallistuvat opiskelijat saavat kokemusta oikeassa yrityksessä toimimisesta. GraniWorks ja Lukiolaisen bisneskoulu toimivat myös yrityshautomona, joiden siipien suojaan opiskelijat voivat perustaa opiskelijoiden start up-yrityksiä. Olemme perustaneet yhteistyökumppaneiden avulla coachien verkoston, joka auttaa start up-yritysten perustamista ja toimintaa alkuvaiheissa.

Käynnissä olevan tuntijakokokeilun myötä opiskelijoilla on mahdollisuus jättää pois reaaliaineiden kursseja, jolloin lukujärjestykseen jää tilaa opiskella omia mielenkiinnon kohteita, kuten bisneskoulun kursseja. Koulussa on kokemusta pakollisten kurssien vähentämisen vaikutuksesta, mikä on hyödyksi painotuksen muuttuessa mahdollisesti valtakunnalliseksi erityistehtäväksi ja kehittämistehtäväksi.

Kehittämisasioissa olemme soveltaneet opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita on koulutettu oman idean markkinoinnissa, tuotteistamisessa sekä vahvuuksien kartoittamisessa. Näitä on käytetty soveltuvissa kohdissa opetuksen yhteydessä.